

Geachte mevrouw Thieme, beste Marianne,

Vorige week dinsdag stond op de website van *De Speld* het volgende bericht:

“Honderden tractoren zorgden vandaag voor files en ongeregeldheden rond Den Haag.

Ze waren onderweg naar het afscheid van Marianne Thieme.

De fractievoorzitter van de Partij voor de Dieren zwaait af en werd door de boeren nog één keer in het zonnetje gezet.

De festiviteiten begonnen nog met enige ongeregeldheden.

De belangstelling voor het afscheid bleek groter dan verwacht.”

Het maakt duidelijk dat jouw afscheid niet onopgemerkt is gebleven.

Nadat je je vertrek aankondigde, vorige week tijdens het partijcongres, zijn er veel artikelen over jouw tijd als fractievoorzitter verschenen.

Ik las mooie verhalen over de aanloop naar het Kamerlidmaatschap en je eerste tijd.

Je vertelde erover bij de presentatie van je boek 'Groeiend verzet', eerder dit jaar.

In 2003 was er gedoe, of Maarten 't Hart wel als lijstduwer op de kieslijst mocht.

Daarom stapte de Partij voor de Dieren naar de Raad van State.

Opeens werd je gebeld door Harry Mulisch.

"Mag Maarten niet op de lijst?", vroeg hij. "Belachelijk! Mag ik dan?"

Formeel was dat te laat, maar Harry Mulisch wilde graag mee naar de zitting van de Raad van State.

En zo zat je opeens in je Nissan Primera met op de achterbank Maarten 't Hart en Harry Mulisch.

Terwijl de één tegen de ander zei: "Goh, zijn jouw boeken ook al in het Noors vertaald?", kon jij alleen maar denken: "Ik zit in een film!"

Op 22 november 2006 kwam de Partij voor de Dieren, vanuit het niets, met twee zetels in de Tweede Kamer. Jullie werden rondgeleid door – je zei het zelf al – Linda Kipp van de Griffie.

"Vonden we grappig", zei je daarover in een interview.

"Hadden ze vast speciaal voor ons zo geregeld."

Je stapte blanco de Kamer in, zonder politieke ervaring, maar met grote idealen.

Mededogen en duurzaamheid, dát moesten in jouw ogen de leidende beginselen zijn van iedereen individueel, van de samenleving als geheel en hier in onze nationale vergaderzaal.

De 'Universele Verklaring van de Rechten van de Mens', de 'Verklaring van de rechten van het Dier' en het 'Handvest van de Aarde' zijn, in jouw woorden, de brondocumenten voor je politieke optreden.

Die zijn bewust zo gekozen, omdat ze mensen met uiteenlopende achtergronden met elkaar verbinden.

Je maidenspeech (in 2006) ging over verblijfsvergunningen voor vluchtelingen.

In je betoog zei je: "Na de kille periode waarin veel zwakkeren in de samenleving, mensen én dieren, onnodig in de knel zijn gekomen, is er behoefte aan warmte."

Je eindigde met de befaamde woorden, waarmee je net ook je laatste brief afsloot.

Vrij naar de Romeinse senator en schrijver Cato, die iedere redevoering op eenzelfde manier afsloot.

De kracht van herhaling.

In de Kamer vond je direct een bondgenoot in Dion Graus, maar door veel anderen werd er aanvankelijk met een beetje dedain naar de Partij voor de Dieren gekeken.

In je eigen woorden: "Dan was er een debat over de Walrusonderzeeërs. En dan zei er altijd wel iemand: nu moeten de dierenmeisjes even opletten."

Ik denk dat we kunnen zeggen dat we als parlement nog nooit zoveel over klimaat, milieu, natuur en dier hebben gedebatteerd als tegenwoordig.

Daar heb jij, samen met je collega's, een grote rol in gespeeld.

Van vleesconsumptie tot landbouwgif, van plastic verpakkingen tot een verbod op de vissenkom... jullie zetten het op de politieke agenda.

Als één van de hoogtepunten van je tijd als Kamerlid, noem je het initiatiefwetsvoorstel en het debat over de onverdoofde rituele slacht, waar uiteindelijk 116

Tweede Kamerleden vóór stemden, en dat nu opnieuw actueel is.

Een andere bekende uitspraak van Cato was, je zult het vast weten: "Beheers het onderwerp, de woorden komen vanzelf."

Jij wist altijd waar je over sprak.

Je debatteerde scherp op de inhoud, kende alle cijfers en statistieken, en het maakte niet uit wie je tegenover je had.

Maar je was ook duidelijk waar je níet over sprak.

En op Prinsjesdag vertelde je je verhaal zónder woorden.

We hebben een jagerstenuë gezien, een jurk met daarop alle namen van vegetarische en veganistische vleesvervangers , een hoge hoed met 'man man man' erop, en een munitie-riem van zomerwortels.

Afgelopen jaar – je laatste Prinsjesdag als Kamerlid – droeg je een insecten-jurk.

Je combineerde de rol van actievoerder met die van politica.

Gedreven, vastberaden, gepassioneerd en vurig, soms ook met een zekere verbetenheid.

Beste Marianne,

Dertien jaar en 24 verkiezingscampagnes lang, was jij het gezicht van de Partij voor de Dieren.

Nu laat je het aan anderen om het geluid van de partij te laten horen.

Tenminste, hier in het parlement.

Want, zoals je zelf in je brief ook aangeeft, jouw strijd vóór dierenrechten en tégen globalisering en economische groei gaat door.

Ik vind het jammer om opnieuw een ervaren Kamerlid tussentijds te zien vertrekken, en dan ook nog eens één van de twee vrouwelijke fractievoorzitters.

Maar namens de Kamer wil ik je bedanken voor je inzet in de afgelopen jaren.

En we zijn niet de enigen die je op gepaste wijze willen bedanken.

Het heeft Zijne Majesteit de Koning behaagd om je te benoemen tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Mag ik je verzoeken om naar voren te komen, zodat ik de versierselen kan opspelden die horen bij deze benoeming?

Ik wens je veel succes en alle goeds voor de toekomst.